

ชื่อวิทยานิพนธ์	: การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช
ผู้วิจัย	: นางสาวรัศม์ณญา เหล็กเพชร
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระครูมนูญธรรมธาดา, ดร. พธ.บ., ศษ.ม., ปร.ด. : ดร. วิโรจน์ พรหมสุด พธ.บ., สว.ม., ปร.ด.
วันสำเร็จการศึกษา	: 3 มีนาคม 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช และ 3) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำนวน 10 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวน 221 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครืชีซีและมอร์แกน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมุทิตา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านเมตตา ส่วนด้านอุเบกขา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
2. การปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านการปฏิบัติตามกฎ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับงาน ส่วนด้านคุณภาพงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
3. การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารจำนวน 2 ด้าน คือ การปฏิบัติงานด้านมุทิตา กับการปฏิบัติงานด้านอุเบกขา ซึ่งส่งผลทางบวกต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรที่เหลืออีก 2 ด้าน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถสร้างสมการได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.866 \text{ (Constant)} + .073 \text{ (เมตตา)} + .028 \text{ (กรุณา)} + .262 \text{ (มุทิตา)} + .194 \text{ (อุเบกขา)}$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .092 \text{ (เมตตา)} + .038 \text{ (กรุณา)} + .348 \text{ (มุทิตา)} + .269 \text{ (อุเบกขา)}$$

Thesis Title : The Administration in Accordance with Brahmavihāra Dhamma of the School Administrators Affecting the Personnel Officers' Performance under Nakhon Si Thammarat City Municipality.

Researcher : Miss. Russananya Lekphet

Degree : Master of Arts (Educational Administration)

Thesis Supervisory Committee

: PhraKhru Manunthammathada, Dr. B.A., M.A., Ph.D.

: Dr. Wirod Promsud B.A., M.A., Ph.D.

Date of Graduation : March 3, 2016

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the administration accordance with Brahmavihāra Dhamma of the school administrators under Nakhon Si Thammarat City Municipality, 2) to study the personnel officers' performance under Nakhon Si Thammarat City Municipality, and 3) to study the administration accordance with Brahmavihāra Dhamma of the school administrators affecting the personnel officers' performance under Nakhon Si Thammarat City Municipality. The samplings were collected from 221 teachers of 10 schools by following the table of Krejcie and Morgan by Stratified Random Sampling. The instruments used in this study were the questionnaires designed by researcher. The data analysis and statistics used were percentage, mean, standard deviation and the Multiple Regression Analysis.

The research findings revealed that:

1. The administration accordance with Brahmavihāra Dhamma of the school administrators under Nakhon Si Thammarat City Municipality was at the high level in general and all aspects of study. They are put in order from high to low as the following: the sympathetic joy, the loving-kindness, and the equanimity.

2. The personnel officers' performance under Nakhon Si Thammarat City Municipality was at the high level in general and all aspects of study. They are put in order from high to low as the following: the compliance, the work knowledge, and the work quality.

3. The administration accordance with Brahnavihāra Dhamma of the school administrators affecting the personnel officers' performance under Nakhon Si Thammarat City Municipality in the sympathetic joy and the equanimity is different with statistical significance of 0.05 level and in the loving-kindness and the compassion there is no difference with statistical significance shown as:

The predicted equation in the raw scores

$$\check{Y} = 1.866 \text{ (Constant)} + .073 \text{ (Merciful)} + .028 \text{ (Karuna)} + .262 \text{ (Mudita)} + .194 \text{ (Upekkha)}$$

The predicted equation in the standard scores

$$\check{Z} = .092 \text{ (Merciful)} + .038 \text{ (Karuna)} + .348 \text{ (Mudita)} + .269 \text{ (Upekkha)}$$

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ขอขอบคุณอาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ สำหรับจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอกราบขอบพระคุณ พระเทพปัญญาสุธี รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช พระมหาสมปอง ฐานิสฺสโร ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ นครศรีธรรมราช ที่ให้คำปรึกษาการจัดทำวิทยานิพนธ์ และเป็นขวัญกำลังใจให้ฉันติด

เสมอมา
ขอขอบคุณคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความเมตตาอนุเคราะห์จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลง อันประกอบด้วยพระครูมุนีธรรมธาดา, ดร. ประธานกรรมการ และดร. วิโรจน์ พรหมสุด กรรมการ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ดร.ธีระพงษ์ สมเขใหญ่ ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และคณาจารย์ประจำหลักสูตรทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทำให้เนื้อหาวิทยานิพนธ์ครบถ้วนสมบูรณ์

ขอขอบคุณ พระครูพรหมเขตคณารักษ์, ดร., ดร.สายันท์ เจียมสวัสดิ์, ดร.พรชัย สระศรีสุวรรณ, ดร.วันฉัตร ทิพย์มาศ และ ดร.บุญเลิศ วีระพรกานต์ ที่เสียสละเวลาอันมีค่าตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษาเนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม และครูกลุ่มโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราชทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลด้วยดียิ่ง

ขอขอบคุณ นางสาวสุภาวดี คงอินทร์ เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ที่ให้ความอนุเคราะห์ดูแลช่วยเหลือในด้านเอกสารการจัดทำเอกสารฉบับนี้

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีทั้งหมดนี้เพื่อบูชาบิดา มารดา และบูรพาอาจารย์ รวมทั้งผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนเป็นกำลังใจตลอดเวลาที่ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจตลอดมาในโอกาสนี้ด้วย

นางสาวรัศม์ณญา เหล็กเพชร

ธันวาคม 2558

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตการวิจัย	3
1.4 ปัญหาที่ต้องการทราบ	5
1.5 สมมติฐานของการวิจัย	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงาน	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	18
2.3 หลักพรหมวิหารธรรม	29
2.4 การนำหลักพรหมวิหารธรรมไปใช้ในการบริหารงาน	34
2.5 บริบทของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช	42

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	54
3.1 รูปแบบการวิจัย	54
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
3.3 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง	55
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	58
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	59
บทที่ 4 ผลการวิจัย	62
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	63
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช	65
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช	70
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช	77

เรื่อง	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
5.1 สรุปผลการวิจัย	80
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	82
5.3 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	87
5.4 ข้อเสนอแนะ	88
5.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	88
5.4.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	88
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	94
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	95
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือวิจัย	98
ภาคผนวก ค หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถาม	103
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	115
ภาคผนวก จ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)	122
ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่น และตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค	128
ประวัติผู้วิจัย	132

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	จำนวนประชากร จำแนกตามสถานที่	3
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียน	55
4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป	63
4.2	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานตามหลักพรหม วิหารธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยรวม	65
4.3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานตามหลักพรหม วิหารธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้าน เมตตา	66
4.4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานตามหลักพรหม วิหารธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้าน กรุณา	67
4.5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานตามหลักพรหม วิหารธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้าน มุทิตา	68
4.6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานตามหลักพรหม วิหารธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้าน อุเบกขา	69
4.7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยรวม	70
4.8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้านปริมาณงาน	71
4.9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้านคุณภาพงาน	72
4.10	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.11	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้านความรู้เกี่ยวกับงาน	74
4.12	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้านการเป็นผู้นำ	75
4.13	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้านการปฏิบัติตามกฎ	76
4.14	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ กำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ กำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณที่ปรับแก้ และค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน	77
4.15	ความแปรปรวนที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ	77
4.16	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ	78

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

2.1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

53

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.2539 ในการอ้างอิง โดยจะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังคำย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.ส. (ไทย) 9/246/97 หมายถึง ทีฆนิกาย สีสักขัณรวรรค พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ 9 ข้อที่ 246 หน้า 97

พระสุตตันตปิฎก

ที.ปา. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (ภาษาไทย)